

HNED SE TI BUDU VĚNOVAT ANEB KANTOR JEDNÉ GENERACE

Milan Zeibert

„Hned se ti budu věnovat,“ pokynul mi Ladislav Kantor ve dveřích sálu klubu Meloun v Michalské ulici na Starém Městě pražském a vyrazil něco řešit do předsálí. Řešení bylo asi víc, takže k věnování ten večer, kdy jeho skupina C & K Vocal slavila třicet let své činnosti, už nedošlo. Pak jsem C & K Vocal viděl jen na vzdálenost poloviny Václavského náměstí při koncertu *Deset let poté*, ale tam už na pódiu nestál. Přísně vzato, členem skupiny v té době už nebyl, pořad v Melounu, který se jmenoval *Večer pro básníky: Stará kolena: Šrut – Wernisch – Kantor* jen uváděl. Mě ale pořad zajímal, protože právě jeho považuju za ústřední postavu generace, která ovlivňovala mou generaci.

Kdy jsem LP *Generace* slyšel poprvé? Na devítiletce, nebo až na gymnáziu? Každopádně jsem si verš „*Jsmo napůl děti a napůl dospělí, smějem se jenom, když v tom nelítáme sami*“ bral osobně. A když část z dalšího „*Lítáme od zdi ke zdi, jak se nám co zjeví*“ použil Kantor v *Džínách barvy kůže* pro Luboše Pospíšila, nemohlo se mě to netýkat. V té době jsem pořád někde lital, ne sice v džínách barvy kůže, ale v těsně obtažených kalhotách z hnědého dyftýnu. Bohužel mi je máma vyžehlila, čímž byly na stehnech nevratně narýsovány bílé linky, které vzhledem k mé fyziognomii byly ve skutečnosti křivkami.

Ten člověk mě upoutal i vzhledem. Brejličky jako Lennon, dlouhé vlasy taky, ale učesané na stranu. Když se točily *Mimikry*, nejprolhanější z *30 případů majora Zemana*, maskovali Lábuse pro roli Mejly Hlavsy nejspíš podle Kantora. Později vypadal jako Otakar Březina, s kterým by si jako textař symbolista rozuměl. A když promluvil: ani slovo navíc. Muselo to být někdy v roce 1983, kdy jsme na konci koncertu C & K Vocalu v Jednotném klubu pracujících ve městě T. hleděli zbořit sál, aby se skupina vrátila. Přišel sám, stoupl si k mikrofonu, my zmlkli a on sdělil: „Bude píseň!“ Stejnou figuru opakoval před každým dalším předavkem.

Možná to bylo to, co některé popouzelo. Vzpomínám na ironický titulěk *Studentských listů* z roku 1990 „Prezidentův Kantor“ a text v tom smyslu, že Václav Havel poslouchal víc nějakého Kantora z šedé zóny než studenty, kteří přece všechno začali. Jenže Ladislav Kantor, zpěvák, textař, režisér, scénárista, dramaturg, pedagog, vedoucí kanceláře prezidenta republiky, ředitel České filharmonie, dramaturg Prahy – města evropské kultury a člen obecního zastupitelstva v Roztokách, začal všechno už v roce 1964. Tehdy se na vojně potkal s Jiřím Cerhou, s nímž založil soubor ve stylu divadla malých forem, ze kterého se vyvinula druhá nejzásadnější československá vokální skupina. Konečně C & K Vocal začínal stejně jako Spirituál kvintet ve folku a na Portě. V roce 1972 dostal angažmá v nejformovatějším z divadel malých i velkých a zahrál si v *Kytici* a v pásmu *Zuzana v lázni*. A když v březnu 1975 Ferdinand Havlík skupině sdělil, že už pro ni v Semaforu není uplatnění, bylo to to nejlepší, co mohl žoviální swingař udělat.

C & K Vocal se tak ocitl *Na kraji*, jak nazval Kantor jednu ze čtyř vlastních skladeb, které se o dva roky později objevily na zásadním albu *Generace*. Ale už v té době, kdy Havlík pakoval z divadla sbor tisíckrát lepší než cokoli, co mu zpívalo sbory předtím i potom, měli spoluvedoucí Cerha a Kantor nahráno. Díky hudebnímu publicistovi a hlavně náměstkovi firmy Artia Leo Jehnemu, jemuž se skupina líbila už na F & C festivalu na jaře roku 1971, natočila svou *Generaci* nejdřív v angličtině pro zahraniční trh. Album nahrané v roce 1975 vyšlo o rok později a se stejným opožděním následovala i česká verze: natočeno 1976, v prodeji 1977. Od té doby přestala být znalost ústředního sloganu C & K Vocalu „*Kdo je nám blízký, ten možná ocení, že se chcem vyhnout cestám, který jsou všem známý*“ omezena na návštěvníky jejich pořadu v Divadle Ateliér nazvaného ve shodě s titulní skladbou *Generace*.

Skupina se skutečně dokázala vyhnout téměř všemu, co obnášela normalizační pop music. Jen dvakrát nazpívala sbory kolegům ze Semaforu: v roce 1973 pomohla Petru Novákovi k příznivému recenzentskému hodnocení EP desky se skladbou *Dívěnka z duhy*, což byla píseň z pera zmíněného Havlíka a zatím nezmíněného Suchého z pásma *Zuzana v lázni*, a ve stejném roce sborovala Karlu

Černochovi ve třech skladbách jeho LP *Popelky*. To jsem ale neměl odvahu si poslechnout, abych si nezkazil dojem.

Nerad bych přišel o iluze spojené s albem *Generace*, které jsem ještě před prvním poslechem omámeně obracel v rukách, protože se mi líbil obal s fotografiemi skupiny včetně doprovodných muzikantů. Na přední straně obalu tak stojí zleva doprava Ladislav Kantor, Luboš Pospíšil, Jiří Cerha, Milena Červená, Helena Arnetová a Petra Janů. Na zadní straně odleva a zepředu dozadu kytarista Ota Petřina, saxofonista Jan Kubík, baskytarista Vladimír Kulhánek a úplně vzadu otočený zády možná kytarista Pavel Fořt, možná klávesista Pavel Větrovec, nebo taky bubeník Anatoli Kohout, protože i ti byli členy studiové skupiny Labyrint. Uprostřed se siluetou vodojemu za zády zpěvačky, mezi nimiž už není Petra Janů, takže ta třetí je nejspíš Zdena Adamová, která je na obalu uvedena jako host. V pravé části fotografie Vladimíra Mertvy zblízka Kantor s kytarou, ještě blíž Pospíšil bez ní a v horním rohu tvář Jiřího Cerhy. Na fotografii nejsou, ale na desce si zahráli flétnista Jiří Stivín, klávesista Martin Kratochvíl, jako další klávesista hudební režisér Jan Spálený, varhaník Petr Dvořák, perkusista Jiří Tomek, baskytarista Vladimír Padrůněk a bubeník Vlado Čech. A protože u této desky je každé jméno důležité, producentem, což se tehdy opisovalo výrazem „spolupráce na realizaci“, byl Hynek Žalčík.

Nedalo mi to a autora fotografie jsem se po sedmačtyřiceti letech dotázal a dozvěděl se, že otočený zády byl náhradník za nedostavivšího se muzikanta a že se fotilo na pláni za letištěm Kbely. Věž v pozadí ale není kbelský vodojem, ten znám, snad by to mohl být komínový vodojem ve vysočanské Pragovce.

Potom jsem si desku pustil. Obsahovala sedm delších skladeb. Úvodní z obou stran byly známé z ceněného LP skupiny *Flamengo Kuře v hodinkách* z roku 1972. *Flamengo* pak přestalo existovat, ve studiovém Labyrintu se z něj však sešli Fořt, Kubík a Kulhánek. Cerha a Kantor si z jejich *Kuřete* vybrali *Rám příštích obrazů* a *Doky, vlaky, hlad a boty*, hudba Mišík, respektive Kubík, text v obou případech Josef Kainar. Na závěr desky zařadili rovněž převzatý *Chorovod*, tentokrát od Marka Grechuty, jehož v originále polský text L. A. Moczulského Kantor počestil. Hlavně

ale byl autorem zbývajících textů k muzice Jiřího Cerhy (*Na kraji, Generace, Vteřiny*) a Oty Petřiny (*Láska, láska...*). Řeknu hodně málo: originály Flamenga s Mišíkem jsem znal, C & K Vocal byl lepší, originál Grechuty jsem neznal, verze C & K Vocalu mě ohromila a hlavně přesně zapadala mezi vlastní Vokalí skladby, z kterých jsem byl taky paf. Ještě mi zůstal v hlavě verš: „*Jsmo napůl blázní, žijeme v domnění, že kdo nám dává šanci, mrhá hodinami.*“ Kantor se už nezeptám, protože v roce 2015 umřel, ale chápu to tak, že byl rozhodnutý uspět a cenil si toho, že mu někdo věří a pomáhá, ale po vzoru Frajera Luka mu to přišlo jako větší frajeřina.

Jenže album *Generace* mělo úspěch, C & K Vocal získal za rok 1977 cenu „*Tipy Melodie*“ a na jeho klubové pořady nejprve v Ateliéru a pak v Branickém divadle bylo vřdycky plno. Roky, kdy skupina hodně zkoušela, ale málo vystupovala, byly odměněny. Místo citací pochval postačí titulky článků v *Melodii*: C & K Vocal zkouška odolnosti ideálů (František Horáček, 1973), O bláznivé urputnosti C & K Vocalu (Jiří Černý, 1975), C & K Vocal – K. O. panikářům (Jan Rejžek, 1976), C & K Vocal po pádu pochybností (Jan Burian, 1978), Přimět lidi reagovat (rozhovor Jana Koláře s Ladislavem Kantorem, 1981), C & K Vocal: tramská nová vlna (Jaromír Tůma, 1982, když dal pět hvězdiček z pěti na singlu vydaným písním *Balada o Zemi a Výlet*), Nerozbitné ideály C & K Vocalu (František Horáček s omluvou, že před deseti lety nevěřil, že skupina ve zkoušce odolnosti obstojí, což vyšlo v listopadu 1983, tedy na poslední chvíli, neboť jak vědí dnešní školáci, následně byla redakce *Melodie* rozmetána a zasedli v ní Petr Žantovský a Ivan Kytka).

Mezitím připravil C & K Vocal z písní prověřených při svých pásmech další desky. Nejdřív pro Artii s názvem *Growing Up Time* (1981), a když komunističtí schvalovatelé odmítli její české vydání, Kantor část skladeb vyměnil a už za čtyři roky vyšla LP *Balada o Zemi*, na níž skupina zpívala v sestavě Helena Arnetová, Zuzana Hanzlová, Ivana Štréblová, Jiří Cerha, Zdeněk Šlupka Svěrák a Ladislav Kantor, jako hosté pak Milena Červená a Lubor Šonka, ale také na obalu nevedení Petra Janů a Luboš Pospíšil a taktéž nevedená studiová skupina Oty Petřiny, Jiří Veselý, Jaromír Helešic

a Martin Kratochvíl, j. h., v některých skladbách doplněná Petrem Pokorným, Musicou Lucis, Sedláčkovým kvartetem, Michalem Gerou, Janem Kubíkem, Ivanem Matějčkem a Luborem Šonkou.

Antonín Matzner v doprovodném textu na obalu desky sice optimisticky píše o reprezentativním průřezu tvorbou, Kantor však v rozhovoru pro *Mladý svět* – aniž byl tázán – propálil, že *Balada o Zemi* nedrží dramaturgicky pohromadě, protože to původně měly být desky tři. To mě jako venkovského posluchače nenapadlo, a ani když jsem si přečetl pravdu, nepřestala se mi deska líbit.

Než se Kantorovi podařilo prosadit album vlastní skupiny, podílel se na třech jiných, dodnes zásadních. Prvním byl debut Luboše Pospíšila, který sice skupinu opustil, od Kantora si však pro LP *Tenhle vítr jsem měl rád* (1982) nechal napsat s jedinou výjimkou všechny texty. Hudbu si z větší části složil sám, o zbytek se postaral Petřina. Pospíšil sice trousil poznámky, že mu Kantor natahal do textů celou knihovnu, ale za prvé to není pravda, a za druhé už nikdy tak dobrou desku neměl a mít nebude.

Totéž platí o Václavu Neckářovi, jemuž dvojice Petřina – Kantor ve stejném roce sestavila na klíč první část z triptychu *Příběhy, písně & balady*, v jejich případě tedy *Příběhy*, které byly o několik pater výš než další dvě části připravené už obvyklým Neckářovým týmem. Na rozdíl od Pospíšila to Neckář pochopil, dokonce si myslel, že by z písně *Všechno je jenom jednou* mohl být hit. To se pochopitelně nestalo, to by lidé sedící v nejposlouchanější rozhlasové stanici Hvězda nedopustili, ale když loni Neckář na festivalu Rock For People odzpíval svůj poslední velký koncert, končil právě touto písní a publikum zpívalo s ním.

Nakonec zasáhl Kantor i do osudu zpěváka, který byl tehdy na odpis. Jmenoval se Michal Prokop a díky Kantorovi zpívá dodnes. Nechal si od něj postavit kapelu i tvůrčí tým, a aniž by se Kantor podílel jediným vlastním textem, zasloužil se o LP *Kolej Yesterday* (1984) stejně jako se Masaryk zasloužil o stát. Houslista Jan Hrubý sice Milanu Tesařovi v knižním rozhovoru *housletečkahrubý* řekl, že Lád'a byl tak trochu ředitel zeměkoule a že musel zasáhnout, když Kantor chtěl přivést taky Petřinu, ale podle mě se má o mrtvých mluvit jen dobře.

Ladislav Kantor nedělal křoví popovým hvězdám, ale stál s nimi rovnocenně v jedné linii. Na fotografii Ivana Prokopa z Bratislavské lyry v červnu 1989 zleva Joan Baez, Michal Prokop, Vladimír Merta a zcela vpravo Kantor osobně

„Příjmením snů, té paměti, křik dětských her, kdy každý ráno má křestní jméno a ty se ptáš, co ňehu vyvolává“ je další z mých oblíbených Kantorových veršů. Jeho žena Helena Arnetová ve filmovém dokumentu Vojtěcha Lábuse nazvaném *Poetika hudební tvorby skupiny C & K Vocal* (2024) vzpomíná, jak někdy manželovy texty nechápala a chtěla, aby jí je vysvětlil. Já si tehdy ani neuvědomil, že tomu nerozumím. Možná proto, že v polovině 80. let se doba začala zrychlovat. Kantor, který měl vždycky ostré tempo, ještě přidal a dál pokračoval v komponovaných pořadech C & K Vocalu i v pořadech vlastních (*Dialogy Ladislava Kantora* v Malostranské besedě), dál spolupracoval na realizaci desek (další díly Prokopovy trilogie *Nic ve zlým* 1987 a *Snad nám naše děti* 1989), nebo na ně aspoň přispíval texty (zmíněný Prokop, ale taky Pospíšilovo ... *a nestrílejte na milence* 1986 a *Jsem v tom* 1988, které neprodukoval a podle toho to dopadlo), nebo taky hudebně režíroval (koncertní alba fotografa Vladimíra Merty *1* a *2*, obě 1989), od roku 1987, kdy pravda aspoň částečně zvítězila, seděl v redakční radě časopisu *Melodie* a jen tak mimochodem připravil s C & K Vocalem třetí desku (*Cesta světla*, 1989).

Vlastně vytvořil hudební stáj jako protiklad těm, co měli Hannig, Janeček nebo Štáidl. A stejně jako oni měli favority, ze kterých se snažili udělat hvězdy, měl ji i on. Ta tentokrát dobře rozuměla verši svého manžela „*všechny ty můj lichý roky dát za jedno svý elpí ve výlohách*“. Přestože už v roce 1984 vyhrála Vokalízu, jedinou pěveckou soutěž v ČSSR, která dávala smysl, LP ve výlohách se dočkala až o čtyři roky později. Jmenovalo se *Všechno nebo nic*, uvedený verš pocházel z Kantorova textu k písni *Zámek*, a protože na desce bylo opravdu všechno nejlepší včetně zhudebněné básničky Jana Rejzka *O smutné Karelgotě*, následovala druhá deska Arnetové *V nijakém městě*. Na trh se dostala až v roce 1990 a myslím, že jsem nebyl jediný, kdo si ji už nekoupil, protože se dělo tolik věcí, že na muziku nezbyl čas.

Kantor k tomu v cílové rovině dopomohl spoluzřít melantrišských balkonů i letenské tribuny, ale to znají všichni. Já si největší koncerty C & K Vocalu, kterému poprvé nevadilo, že dělá křoví, užil i proto, že když jen o tři týdny dřív v Lucerně holdoval při třicetinách Semaforu onomu Jiřímu Suchému, zmíněnému v úvodu, vůbec mě nenapadlo, že to takhle dopadne. Možná i proto, že když Karel Gott volal z pódia tehdy populární „Tady je dneska tolik slušnejch lidí“ a upřeně hleděl do první řady, neviděl jsem ze svého místa, že se dívá na Václava Havla.

A na co jsem se tehdy v klubu Meloun chtěl Kantora zeptat? Nejspíš na to, proč na žádném z kompaktních disků dokumentujících historii C & K Vocalu není píseň *Bezmoc za Johnem Lennonem*, která v osmdesátých letech vyšla na malé desce. Ale ono je to jedno. Bude píseň...

Jsme napůl děti
a napůl dospělí,
smějeme se jenom, když v tom nelítáme sami.

Jsme napůl blázni
a napůl dospělí,
honíme vzdušné zámky kdesi pod hvězdami.

Jsme pořád děti,
čas se nám promění,
na spousty minut, co zaberou nám flámy.

Kdo je nám blízký,
ten možná ocení,
že se chcem vyhnout cestám, který jsou všem známý.

Jsme napůl blázni
z toho, jak zpocení
honíme vzdušné zámky kdesi pod hvězdami

Jsme možná blázni,
žijeme v domnění,
že kdo nám dává šanci, mrhá hodinami.

To co je blízko,
to se tak necení,
lítáme na houpačkách snů a cpem se vidinami.

Jsme napůl blázni
a napůl ztracení,
lítáme od zdi ke zdi, jak se nám co zjeví.

Jsme napůl blázni,
žijeme v domnění,
že kdo nám dává šanci, mrhá hodinami.

Jsme napůl děti,
když hloupě zmatení
lítáme od zdi ke zdi, jak se nám co zjeví.

Jsme napůl blázni,
nevhodně zrození,
když svý sny živíme už jenom výmluvami.

Jsme napůl děti,
i když dobře živení,
na cosi čekáme a co chcem, nikdo neví.

Jsme napůl děti
a napůl dospělí...